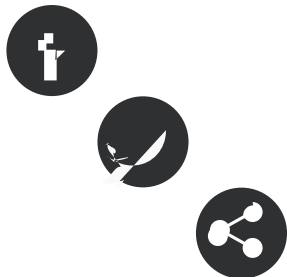


[Comunitari](#)

Ester Rams de Pablo: “El canvi col·lectiu, des del nostre punt de vista, passa per un procés educatiu”



29/12/2016

Minyons Escoltes i Guies de Catalunya

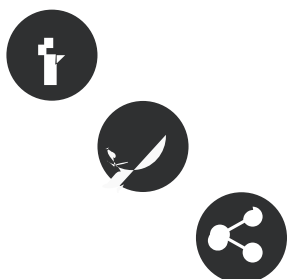
Autor/a: Ivet Eroles

Ester Rams de Pablo: “El canvi col·lectiu, des del nostre punt de vista, passa per un procés educatiu”

29/12/2016

Autor/a: Ivet Eroles

Minyons Escoltes i Guies de Catalunya



Resum:

Parlem amb l'Ester Rams de Pablo, membre del grup impulsor de l'Espai Comunitari de Formació Permanent, que ens detalla aquest projecte que es vol implementar als barris de Sants.

Per què els barris de Sants necessiten un Espai Comunitari de Formació Permanent?

Malgrat que l'educació al llarg de la vida és un dret reconegut, la realitat va per una altra banda. Així, per exemple, l'any 2009, només un 0'75% de la població adulta de la ciutat feia algun tipus de formació en un centre públic (a Europa la mitjana és del 10%). Una dada que contrasta amb l'**elevat percentatge de la població del nostre Districte que no ha finalitzat els estudis obligatoris -30%, el 2015- o que només té una titulació bàsica del sistema educatiu**. Moltes d'aquestes persones no tenen l'oportunitat de formar-se a prop de casa seva, ja que al

Districte de Sants-Montjuïc -amb més de 180.000 habitants- només hi ha una escola de persones adultes pública, a la Marina, deixant les més de 100.000 persones dels barris de Sants sense aquesta oferta. Després d'un petit diagnòstic, podem dir que **les mancances formatives han estat corroborades també per entitats i serveis del territori**.

Volem crear un espai que ens permeti, a joves i a adultes, aprendre a desenvolupar-nos com a persones autònomes i crítiques en tots els àmbits de la vida

[L'Espai Comunitari de Formació Permanent](#) neix de la voluntat de donar una resposta innovadora a les **necessitats formatives de les persones joves i adultes dels barris de Sants**. Volem crear un espai que ens permeti, a joves i a adultes, aprendre a desenvolupar-nos com a persones autònomes i crítiques en tots els àmbits de la vida. **Un espai que aspira a esdevenir un punt de trobada, d'intercanvi, de diàleg i d'aprenentatge entre persones joves i adultes diverses**. Des del projecte **entendem l'educació al llarg de la vida no només com un dret indiscutible per a tothom, sinó també com a una eina fonamental per a l'apoderament, la inclusió, la transformació i la cohesió social**, alhora que una valuosa **aportació per a la creació de ciutadania crítica, responsable, informada i participativa**. El canvi col·lectiu, des del nostre punt de vista, passa per un procés educatiu.

Quins serveis educatius oferiria i a quin perfil d'usuari?

Volem que les persones que participin del projecte puguin assolir les competències necessàries per a **desenvolupar-se com una persona adulta, en tots els seus rols**. Competències que definim d'una manera àmplia, tant les de caràcter més bàsic, com les de coneixement de l'entorn, de participació social i política o de comprensió del món on vivim, com a competències clau en el nostre **rol de ciutadans/ciutadanes**; de drets laborals o d'eines per a la recerca de feina com a competències necessàries en l'exercici del **nostre rol com a treballadors/res**; de feines de la llar i dels treballs de cures com a competències centrals per fer front a les **nostres responsabilitats dins l'àmbit reproductiu**; i així amb cadascun dels àmbits de la vida social que considerem fonamentals.

Posem un èmfasi especial en la participació, una competència que s'aprèn exercint-la

Volem oferir diferents formats d'activitats formatives per poder desenvolupar i assolir les diferents competències. **I posem un èmfasi especial en la participació, una competència que s'aprèn exercint-la**. Volem que la participació de les persones que formen part del projecte sigui també un eix d'aprenentatge.

Pel que fa al perfil de les **persones participants**, **volem crear un espai de trobada envaït per la pluralitat i per l'heterogeneïtat social**, capaç de donar resposta a la vida d'una ciutadania diversa en tots els seus ensenyaments i aprenentatges. I volem que sigui un espai **obert i flexible**, adaptat a les circumstàncies i les especificitats de la vida adulta, posant especial atenció en totes aquelles persones i col·lectius que, per no haver assolit un determinat nivell acadèmic prèviament, ara es troben en situació de clara desigualtat a l'hora d'interactuar en la vida social de la ciutat.

Quin tipus de pedagogia utilitzareu?

La pedagogia es fa en funció de l'objectiu de l'educació que es proposa i ha de partir del subjecte involucrat al què es dirigeix. Si l'objectiu que pretenem és que a través de la formació es col·labori a crear una ciutadania participativa i documentada, **la formació ha de ser participada a tots els nivells, oferta, programació i avaluació**. Freire diu que cal parlar a la persona que es forma, però que cal parlar a i amb ella, que cal ser escoltat i escoltar alhora, en una lectura del món que ens ajudi a llegir entre línies i amb una educació que s'ha de plantejar constantment a favor de qui està.

El subjecte és un subjecte jove i adult que ve carregat d'experiències. **Caldrà partir dels seus coneixements perquè pugui fer la transferència als nous coneixements que vol adquirir**. Partir i valorar els coneixements previs no solament acadèmics, sinó els sabers manuals i pràctics, els sabers transmesos a través de la cultura

popular. Aquests subjectes, especialment els que tenen menys acreditacions acadèmiques o/i menys qualificacions laborals, és possible que vinguin amb una autoconsciència, induïda per la societat, de la seva dificultat per aprendre, i amb una poca valoració del que ja saben. **Caldrà transformar les seves dificultats interioritzades, reals o fictícies, en possibilitats d'aprenentatge.**

Quina ha estat l'acollida del projecte?

El passat novembre vam presentar la iniciàtica al barri, en 2 actes que van tenir una molt bona acollida, tant pel que fa a persones a títol individual, entitats i associacions i personal de diferents serveis municipals. A partir dels actes de presentació, nova gent s'ha incorporat al projecte i ja som més de 15 persones en el grup motor.

Per nosaltres, la vinculació amb el barri és molt important.

També hem elaborat un manifest -que podeu llegir i adherir-vos a:

<https://espaicomunitariformaciopermanent.wordpress.com/> - per tal de recollir els suports al projecte i visibilitzar-ne la necessitat. Ja s'hi han sumat més d'un centenar de persones i d'una vintena d'entitats, entre elles el Secretariat d'Entitats -que aplega més de 300 entitats- o l'assemblea de barri -espai de coordinació dels moviments socials de Sants-. **Per nosaltres, la vinculació amb el barri és molt important i pensem que la riquesa i potència del teixit associatiu de Sants -amb projectes com Can Batlló- el fan un escenari ideal per acollir l'espai comunitari de formació permanent.**

En aquests moments, iniciem una nova etapa, per acabar de concretar el projecte, que volem fer a través d'un procés participatiu. En plantejar-se com un projecte de caràcter comunitari, requerim la complicitat i la participació de la comunitat en totes i cadascuna de les etapes de la iniciativa. Per aquesta raó, volem comptar amb el veïnat, ja durant el disseny del projecte i el convidem a participar en el procés que s'iniciarà al febrer del 2017.

Com es planteja la diagnosi de les necessitats formatives de les persones del barri?

El procés participatiu que estem engegant volem que vagi molt més enllà de la detecció de les necessitats formatives de les persones del barri. Volem definir, conjuntament amb la ciutadania, les entitats, els agents socials del barri i l'Administració, els eixos bàsics que hauran de configurar el model del projecte i que són:

- Quines competències són claus per a la vida com a individus i com a persones socials i crítiques?
- Quines són les necessitats formatives que es detecten en relació a aquestes competències? Quins recursos / institucions / entitats o col·lectius hi ha al barri que ofereixen formació per assolir aquestes competències? Amb quins altres espais, serveis o entitats podem treballar conjuntament?
- Sobre quin model pedagògic es sustentaran les accions formatives que desenvoluparem?
- Quin ha de ser el model de gestió, organització i funcionament?

I volem donar resposta a aquests interrogants a través de diferents sessions de treball. Volem comptar amb una participació el més àmplia, diversa i representativa possible i, evidentment, sempre oberta a totes les persones que hi estiguin interessades. A més, **considerem que caldrà tenir especialment en compte a tota aquella població que sovint no participa** -ni en entitats ni en els espais formals de participació-, les persones recentment immigrades i la població adulta que té déficits de competències socialment claus, la comunitat gitana, les persones que han abandonat prematurament l'escola.

Es proposa un model participatiu, col·laboratiu, cogestionat per l'Administració, les entitats del territori i les persones que hi participin. En quina fase es troba el projecte?

Entenem l'Espai Comunitari de formació permanent com un servei públic de gestió comunitària, amb un finançament municipal. Pensem que ha de ser l'administració local la que participi en aquest projecte per ser la més propera a la ciutadania i, per aquesta raó, hem presentat el projecte al Districte de Sants i al Comissionat d'Educació de l'Ajuntament. L'acollida ha estat bona, ja que coincideix amb una de les línies prioritàries em matèria d'educació de l'Ajuntament, que és l'educació al llarg de la vida i un replanetjament del model existent de

la formació de persones adultes.

L'Assemblea de Can Batlló ha validat el nostre projecte i podem començar a ser-ne part.

Ara ens trobem en una fase d'apropament amb noves converses que afegeixen interlocutors de les diferents àrees implicades. En aquesta fase volem definir i concretar el paper de l'administració en la cogestió de l'espai i obtenir el seu compromís ferm en aquest nou model de gestió i en afavorir les condicions que permetin fer realitat el projecte.

Pel que fa a l'espai, tot i que no és una qüestió tancada i que estem obertes a diferents propostes, **nosaltres hem imaginat el projecte a Can Batlló**, un espai amb molta vitalitat social i on es poden generar moltes sinergies amb els projectes ja consolidats allà -com l'espai familiar, l'hort, la fusteria o la biblioteca-. I en el moment de contestar aquesta entrevista, ens ha arribat la informació que l'Assemblea de Can Batlló ha validat el nostre projecte i podem començar a ser-ne part.

Us inspireu amb models similars d'arreu del territori?

Els nostres referents van des de la pedagogia crítica i alliberadora, als Ateneus i Universitats Populars, passant pel moviment d'educació de persones adultes de la Transició. També totes aquelles experiències d'educació de persones adultes transformadores generades des dels marges, des de l'educació no formal, l'acció sociocultural i política, o des de les bases socials. Però volem crear un projecte nou. I som conscients que, a vegades, costa d'entendre. Per això ho expliquem a través d'una fórmula quasi matemàtica.

L'espai comunitari de formació permanent és el resultat de la suma de "universitat popular + escola d'adults + xarxa d'intercanvi de coneixements + gestió comunitària i política de l'oferta + cogestió municipal"

L'espai comunitari de formació permanent és el resultat de la suma de "universitat popular + escola d'adults + xarxa d'intercanvi de coneixements + gestió comunitària i política de l'oferta + cogestió municipal", en què no pot faltar cap dels ingredients sense alterar el producte final. **Aquesta suma és innovadora perquè no s'ha donat mai i cadascun dels ingredients per separat té un sabor propi diferent del que proposem.**

En la nostra recepta, entre d'altres coses, de les universitats populars n'agafem la **flexibilitat i diversitat de l'oferta i la incorporació de les activitats socioculturals i lúdiques**, així com la vocació de donar eines per entendre el món on vivim. De les escoles de persones adultes, l'oferta d'una formació que possibiliti l'**adquisició d'unes competències instrumentals bàsiques** -lectura, escriptura, matemàtica, informàtica...- i la possibilitat de donar una **titulació o reconeixement** de l'adquisició d'aquestes competències. De les xarxes d'intercanvi de coneixements, l'**aprenentatge entre iguals**, on tothom aporta el que té -perquè tothom té coses a aportar- i la possibilitat de comptar amb la **col·laboració voluntària de les persones del barri** i del propi projecte, fent de formadores. I també volem incorporar la **gestió comunitària** d'allò públic en l'àmbit educatiu, entenent que la comunitat ha d'esdevenir copartícip de la gestió i la producció de l'espai formatiu i, per tant, que allò que cal promoure és la **implicació de tots els agents del territori**, sobretot d'aquells que normalment no hi participen. I **això suposa practicar la política de l'oferta, en què l'oferta d'uns servei cap a una població poc participativa o invisible crea una nova demanda.**

Etiquetes: [mediació i cohesió social](#), [participació ciutadana](#), [moviment veïnal](#)

URL d'origen: <https://xarxanet.org/comunitari/noticies/el-canvi-collectiu-des-del-nostre-punt-de-vista-passa-un-proces-educatiu>